

Tweede Kamer der Staten Generaal
Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor
Veiligheid en Justitie

Reclassering Nederland

Landelijk kantoor

Vivaldiplantsoen 100-200

3533 JE Utrecht

Postbus 8215

3503 RE Utrecht

(T) 030 232 49 49

(F) 030 232 49 50

(I) www.reclassering.nl

Datum	20 april 2012
Onderwerp	Algemeen Overleg Gevangeniswezen
Briefnummer	100855/SVG/CH
Contactpersoon	Corine Hessel
Telefoon	030-2324918 / 06-51749479
E-mailadres	c.hessel@reclassering.nl

Geachte leden,

Het principe van vrijheden en privileges verdienen spreekt aan. Tegelijkertijd levert het centraal stellen van de factor motivatie risico's op voor een effectieve voorbereiding op het leven ná detentie, zonder nieuwe strafbare feiten en slachtoffers. Reclassering Nederland levert graag een bijdrage aan het Algemeen Overleg Gevangeniswezen op 25 april 2012.

Detentiefasering

Reclassering Nederland is het van harte eens met de intentie om de tijd in detentie optimaal te benutten om ook in termen van reïntegratie gefaseerd stappen te zetten, die na detentie bijdragen aan het voorkomen van recidive. Er wordt in een vroeg stadium ingezet op de criminogene factoren. Er wordt gewerkt aan gedragsverandering, vaardigheden worden aangeleerd en er wordt toegeleid naar arbeid. De reclassering beschikt over nuttige expertise om hierin een belangrijke rol te vervullen, ook binnen de muren. Samen met het departement en de Dienst Justitiële Inrichtingen wordt bekeken hoe optimaal van deze expertise gebruik kan worden gemaakt.

Risico's

Het zogenoemde verdienmodel spreekt vooral het rechtvaardigheidsgevoel aan; wie zich niet inzet hoeft ook niets te verwachten. In beginsel is met dit principe niets mis. In de praktijk kan het echter wel gaan 'schuren'; motivatie is juist een belangrijke factor in het slagen van inspanningen om recidive te voorkomen. En het is in veel gevallen een beïnvloedbare factor.

Het ontbreken van motivatie is juist een belangrijk kenmerk van delictplegers. Vaak ingegeven door mislukkingen in het verleden en geen geloof in eigen talenten en succes. Het duiden van gebrek aan motivatie is een vak. Faalangst of angst voor groepsdynamiek kunnen bijvoorbeeld redenen zijn voor uitval, gebrek aan motivatie of zelfs agressie. Zeker bij licht verstandelijk beperkten is het duiden en beïnvloeden van de motivatie van belang. Liefst in een zo vroeg mogelijk stadium.

Het belangrijkste risico van het centraal stellen van motivatie binnen het detentiebeleid is dat juist ongemotiveerde, maar zeer risicovolle daders na detentie onvoldoende voorbereid naar buiten komen. Met name voor daders van zeden- en geweldsmisdrijven is dit een zeer ongewenste situatie. Reclassering Nederland pleit er daarom voor dat wordt gemonitord welke groep gedetineerden door gebrek aan motivatie onvoldoende voorbereid buiten de muren komt. En vooral: welke risico's deze ex-gedetineerden met zich meebrengen.

Arbeid tijdens en na detentie

Dezelfde risico's spelen waar het gaat om arbeid; het ontbreken van inkomen is een belangrijke voorspeller van strafbaar gedrag. Delictplegers beschikken vaak niet over vaardigheden om aan het werk te komen of het te behouden, aan de startkwalificatie of aan de juiste houding en gedrag. Door tijdens detentie hierop inspanningen te plegen, neemt het risico op recidive na detentie af.

De recent gewijzigde Wet Werk en Bijstand (WWB) en de samenvoeging van die wet met de Wet Investeren Jongeren (WIJ) bepaalt dat alle jongeren in de leeftijd van 18 tot 27 jaar vier weken zoektijd hebben voor het verkrijgen van betaalde arbeid of scholing, alvorens zij een uitkering kunnen aanvragen. Voor gemotiveerde gedetineerden worden tijdens detentie mogelijkheden geboden om aan deze voorwaarden te voldoen. Ongemotiveerde gedetineerden komen in het slechtste geval zonder arbeid(spectief) of uitkering terug in de samenleving waardoor de kans op terugval in criminele activiteiten toeneemt. Woninginbraken, autokraken en andere overlast en criminaliteit zijn het gevolg.

Gedetineerden die een deel van de dag buiten de inrichting mogen werken, worden overigens – conform eerder geuite wens van uw Kamer – momenteel op werkplaatsen van Reclassering Nederland werkritme en structuur bijgebracht en voorbereid op betaalde arbeid na detentie. Dat gebeurt in succesvolle samenwerking met het Gevangeniswezen.

Kortgestraften

Een ander dossier waar DJI en reclassering samen hun tanden in zetten, is het ontwikkelen van een aanbod voor kortgestraften. Een heel groot deel van de gedetineerden verblijft voor relatief korte duur in detentie; ruim 80% korter dan 6 maanden. Vaak wordt aangenomen dat deze detentietijd te kort is om daadwerkelijk iets te kunnen realiseren in termen van voorbereiding op een delictvrij leven na detentie. Onderzoek in Groot Brittannië en Canada heeft aangetoond dat hierop inzetten wel degelijk succesvol kan zijn. Het programma *Focussing on Reentry* (FOR) kent inmiddels een Nederlandse variant; 7 weken training tijdens detentie, 3 maanden begeleiding door de reclassering ná detentie. De pilots in samenwerking met DJI leveren de eerste positieve geluiden op; gemotiveerde, kortgestrafte gedetineerden die na detentie een leven zonder strafbare feiten ambiëren. Een ambitie die niemand zal weerspreken.

Met vriendelijke groet,

Sjef van Gennip
algemeen directeur

In afschrift aan:

De minister van Veiligheid en Justitie, de heer mr. I. W. Opstelten
De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, de heer mr. F. Teeven
Dienst Justitiële Inrichtingen, de heer drs. P. Hennephof
Openbaar Ministerie, de heer mr. H.J. Moraal